

Contacto e variación fonética no español de Galicia

Xosé Luís Regueira & Elisa Fernández Rei

Instituto da Lingua Galega – Univ. de Santiago de Compostela

Os estudos sobre o español galego son escasos e, na súa maior parte, non empíricos. No tocante á fonética, os traballos realizados nos últimos anos centráronse nos efectos do contacto español na fonética do galego (Amengual & Chamorro 2015), mais o español de Galicia segue sen contar con estudos. Os traballos impresionistas publicados anteriormente describen unha transferencia regular da fonética do galego para o español de Galicia (Abuín 1970, 1971, García & Blanco 1998, Rojo 2004, entre outros). Nas últimas décadas producíronse fondos cambios sociais e culturais, cun proceso de urbanización moi rápido e un contacto xeneralizado co español. Neste contexto, é previsible que estean a ocorrer cambios relevantes no español falado, polo menos en xeracións máis novas.

Neste relatorio presentaremos unha aproximación aos modelos fonéticos do español falado en Galicia na actualidade, mediante unha mostra de seis falantes con diferentes perfís lingüísticos. Analizarase a realización das vogais tónicas, as vogais non átonas finais e algúns contornos de entoación. En contraste cos estudos previos, mostraremos que non se produce transferencia directa de repertorios fonéticos do galego ao español, senón que se encontran situacións máis complexas. Por unha banda, algunhas falantes bilingües manteñen o mesmo repertorio fonético para ambas as linguas, aínda que só corresponden parcialmente co sistema galego, mentres que outras presentan diferentes repertorios fonéticos para cada lingua. Entre as falantes monolingües tamén se rexistran diferentes comportamentos, con modelos que incorporan certos elementos fonéticos e prosódicos da fonética galega e pronunciacións que se achegan ao estándar castelán.

Esta diversidade de comportamentos nas producións fonéticas podería estar relacionada coa expansión do español na sociedade galega, que agora se atopa en situacións sociolingüísticas moito máis diversas, e tamén podería demostrar que o acento galego conserva en parte un "prestixio encuberto" como marca de pertenza ou de identidade (Recalde 2012).

Referencias

- Abuín Soto, M. (1970). *El castellano hablado en las Rías Bajas* (Unpublished doctoral dissertation). Universidade de Santiago de Compostela.
- Abuín Soto, M. (1971). El castellano hablado en las Rías Bajas Gallegas. *Archivum*, 21, 171-206.
- Amengual, M. & Chamorro, P. (2015). The effects of language dominance in the perception and production of the Galician mid vowel contrasts. *Phonetica* 72, 207-236.
- García, C. & Blanco, L. (1998). *El castellano de Galicia*. Madrid: Anaya.
- Recalde, M. (2012). Aproximación a las representaciones sociales sobre el español de Galicia. In T. Jiménez Juliá, B. López Meirama, V. Vázquez Rozas & A. Veiga Rodríguez, *Cum corde et in nova grammatica. Estudios ofrecidos a Guillermo Rojo* (pp. 667-680). Santiago de Compostela: Universidade.
- Rojo, G. (2004). El español de Galicia. In R. Cano (Ed.), *Historia de la lengua española* (pp. 1087–1101). Barcelona: Ariel.